

5.24. Շրջակա բնական միջավայրի 2015 թվականի մարտ ամսվա աղտոտվածության մշտադիտարկում

5.24.1. Բնակավայրերի օդի որակի մշտադիտարկում: Ըստ ՀՀ բնապահպանության նախարարության տեղեկատվության, մարտ ամսին ՀՀ բնակավայրերի օդի որակի ակտիվ նմուշառամբ մշտադիտարկման միջոցառումներ են իրականացվել 16 դիտակայանում: Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակությունները որոշելու համար շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման միջոցով վերցվել է օդի 1 479 փորձանմուշ: Պասիվ նմուշառման 208 դիտակետից վերցվել է օդի 1 959 փորձանմուշ: Մշտադիտարկման արդյունքներն ըստ բնակավայրերի, նմուշառման, դիտարկման տեսակների և վերահսկվող նյութերի ունեցել են հետևյալ պատկերը.

Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները շուրջօրյա ակտիվ նմուշառմամբ, 2015թ. մարտ

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Երևան	7	փոշի, ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, գետնամերձ օզոն	812	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Գյումրի	1	փոշի	26	2.0 անգամ
ք.Վանաձոր	3	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, փոշի	270	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Ալավերդի	3	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, փոշի	248	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Հրազդան	1	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, ցեմենտի փոշի	92	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Արարատ	1	ցեմենտի փոշի	31	ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Ծաղկաձոր	1	փոշի, ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ	93	ՀՀ նորմաների սահմաններում
գ.Ամբերդ	1	ամոնիակ	19	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, նիտրատ իոն	50	Արդյունքների հրապարակումը տեխնիկական պատճառներով նախատեսված է տարեկան կտրվածքով
		քլոր, նիտրատ, սուլֆատ, ամոնիում իոններ և 21 քիմիական տարրեր	19	

Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշներն ավտոմատ դիտարկումների միջոցով, 2015թ. մարտ

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Երևան	5	ածխածնի մոնօքսիդ	8 553	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի օքսիդներ	2 229	
		ծծմբի երկօքսիդ	16 033	
ք.Ալավերդի	1	ածխածնի մոնօքսիդ	2 951	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ	4 425	

**Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները
պասսիվ նմուշառմամբ, 2015թ. մարտ**

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Երևան	45	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	433	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Գյումրի	24	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	240	1.8 անգամ ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Վանաձոր	24	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	240	1.4 անգամ ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Ալավերդի	38	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	376	1.7 անգամ ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Հրազդան	17	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	172	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Արարատ	12	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	120	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Կապան	11	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	110	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Քաջարան	15	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	119	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Զարենցավան	10	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	59	ՀՀ նորմաների սահմաններում
գ.Սյունիք	9	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	90	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Ծաղկաձոր	14	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	140	ՀՀ նորմաների սահմաններում

Ծաղկաձոր քաղաքի տեղումներում (ձյուն, անձրև) վերահսկվող որոշ նյութերի պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2015թ. մարտ

մգ/դմ³

Ցուցանիշներ	Նմուշառման ամսաթիվը				
	5-6	16-17	20-21	30-31	31
Ջրածնային ցուցիչ (рН)	7.14	7.02	6.74	6.57	7.10
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն (μՍիմ/սմ)	49.6	50.7	21.0	13.5	38.8
Սուլֆատ իոն	0.739	3.067	1.173	0.751	2.583
Քլորիդ իոն	4.020	2.263	1.013	0.877	1.470
Նիտրատ իոն	0.924	2.760	0.918	0.772	2.103
Ֆտորիդ իոն	0.00	0.098	0.090	0.029	0.072
Ամոնիում իոն	1.447	1.724	0.894	0.641	1.737

Ամբերդ գյուղի կայանի հարակից տարածքի տեղումներում (ձյուն, անձրև) վերահսկվող որոշ նյութերի պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2015թ. մարտ

մգ/դմ³

Ցուցանիշներ	Նմուշառման ամսաթիվը						
	16-17	17-18	20-21	22-23	24-25	29-30	30
Ջրածնային ցուցիչ (рН)	6.88	7.10	6.75	6.82	6.58	6.17	6.25
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն (μՍիմ/սմ)	24.6	39.8	19.8	22.5	13.2	4.2	4.8
Սուլֆատ իոն	1.339	1.293	0.902	0.626	0.939	0.228	0.236
Քլորիդ իոն	4.279	6.876	1.692	4.748	1.887	0.073	0.076
Նիտրատ իոն	0.785	1.000	0.738	0.341	0.637	0.318	0.291
Ֆտորիդ իոն	0.030	0.033	0.019	0.028	0.019	0.013	0.011
Ամոնիում իոն	0.507	1.194	1.129	0.221	0.507	0.401	0.300

5.24.2. Մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում: Մարտին մակերևութային ջրերի նմուշառ կատարվել է հանրապետության 38 գետերի, Արփա-Սևան ջրատարի, Ախուրյանի ջրամբարի և Երևանյան լճի 79 դիտակետում: Վերցված 79 փորձանմուշներում որոշվել է 45-ական ցուցանիշ:

ՀՀ գետավազանային ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2015թ. մարտ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը				
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական					
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք	Դեբեդ գետի ավազան	Փամբակ	1	Հարթագյուղ գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-				
			2	ք.Սպիտակից 0.5 կմ ներքև	3	4	4	Ընդհանուր անօրգանական ազոտ			
					4			Նիտրատ իոն			
			3	ք.Վանաձորից 0.6 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ				
		4	ք.Վանաձորից 4.5 կմ ներքև	3	5	5	Նիտրատ իոն				
				4			Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ				
				5			Ամոնիում իոն				
		Դեբեդ	5	Մարցիգետի թափման կետից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն				
							6	ք.Այրումից 0.5 կմ վերև	3	4	ԹՔՊ, նիտրատ իոն
									4		Ֆոսֆատ իոն
		7	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	4	ԹՔՊ					
		4	Ֆոսֆատ իոն								
		Չորագետ	8	ք.Ստեփանավանից 0.5 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն				
							10	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն
	Տաշիր	11	Միխայելովկա գյուղից 0.5 կմ վերև	3	3	Ֆոսֆատ իոն					
						12	Սարատովկա գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	
	Մարցիգետ	13	Գետաբերան	4	4	Ֆոսֆատ իոն					
	Ախթալա	14	Գետաբերան	3	5	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, մանգան					
				4		Ֆոսֆատ իոն, պղինձ, կադմիում					
				5		Կալիյալ մասնիկներ					
Գարգառ	210	Ակունք	2	2	-						
Շնող	343	Գետաբերան	5	5	Մոլիբդեն						
Աղստև գետի ավազան	Աղստև	15	ք.Դիլիջանից 1.2 կմ վերև	2	2	-					
						16	ք.Դիլիջանից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
										17	ք.Իջևանից 1 կմ վերև
						18	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	3		
	Գետիկ	20	Գետաբերան	2	2	-					
Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Ախուրյան գետի ավազան	Ախուրյան	33	ք.Գյումրիից 0.8 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն				
							34	ք.Գյումրիից 5 կմ ներքև	3	5	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր
											5
	35	Երվանդաշատ գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, բոր						
	Կարկաչուն	38	Գետաբերան	3	4	5	ԹՔՊ, ընդհանուր ֆոսֆոր				
							4	5	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, սուլֆատ իոն		
5									Ֆոսֆատ իոն		

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը	
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական		
Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Մեծամոր գետի ավազան	Մեծամոր	40	ք.Վաղարշապատից 10 կմ հարավ	3	4	ԹԿՊ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
					4		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
			41	ք.Վաղարշապատից 11 կմ հարավ-արևելք	3	4	ԹԿՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	
					4		Ֆոսֆատ իոն	
			42	Ռանչպար գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	4	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն	
					4		Ֆոսֆատ իոն	
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Քասախ գետի ավազան	Քասախ	43	ք.Ապարանից 0.5 կմ վերև	2	5	-	
			44	ք.Ապարանից 0.5 կմ ներքև	3		Ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
					4		Ընդհանուր ֆոսֆոր	
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
			45	ք.Աշտարակից 1 կմ վերև	3		Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	
		46	ք.Աշտարակից 3.5 կմ ներքև	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն			
		47	Գետաբերան	3	3	ԹԿՊ, ֆոսֆատ իոն		
		Հախվերդ	50	Փարպի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն	
		Հրազդան գետի ավազան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	52	Քաղսի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹԿՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
				53	Արգել գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն
	54			Արգնի ՀԷԿ-ից 0.5 կմ ներքև	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	
	55			ք.Երևանից 6 կմ ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ	3	5	ԹԿՊ, նիտրատ իոն, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն	
					4		Նիտրիտ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
					5		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան	
	56			Գետաբերան	3	5	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն	
					5		Ֆոսֆատ իոն, կախյալ մասնիկներ	
	225			Գեղանիստ գյուղի մոտ	3		5	ԹԿՊ, ԹԿՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն
					4	Ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր		
			5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն				
	Մարմարիկ գետի ավազան	Մարմարիկ	58	Գետաբերան	3	3	ԹԿՊ	
59			Գետաբերան	5	5	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր		

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը	
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական		
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Տանձաղբյուր գետի ավազան	Տանձաղբյուր	311	ք.Ծաղկաձորից վերև	2	2	-	
			312	ք.Ծաղկաձորից ներքև	3	5	ԹՔՊ	
					5	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
Սևանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Ջկնագետ գետի ավազան	Ջկնագետ	61	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ	
	Մասրիկ գետի ավազան	Մասրիկ	63	Գետաբերան	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	
	Սոթք գետի ավազան	Սոթք	65	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն	
	Վարդենիսի լեռներից սկսվող գետեր	Կարճաղբյուր	67	Գետաբերան	2	2	-	
		Վարդենիս	70	Գետաբերան	3	3	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
		Մարտունի	72	Գետաբերան	3	3	Ֆոսֆատ իոն	
	Գեղամա լեռներից սկսվող գետեր	Արգիճի	74	Գետաբերան	2	2	-	
		Շողվակ	76	Գետաբերան	2	2	-	
		Գավառագետ	78	Գետաբերան	3	5	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
5					Ֆոսֆատ իոն			
Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք	Վեդի գետի ավազան	Վեդի	82	ք.Արարատից 2 կմ ներքև	3	3	ԹԿՊ ₅	
	Արփա գետի ավազան	Արփա	84	ք.Վայքից 0.5 կմ վերև	3	3	ԹԿՊ ₅	
			85	ք.Վայքից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ	
			86	ք.Եղեգնաձորից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
			87	Արենի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ	
			88	Շատին գյուղից 0.5 կմ ներքև	2	2	-	
	Արփա-Սևան ջրատար	68	Ծովինար գյուղից 0.7 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ		
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք	Մեղրի գետի ավազան	Մեղրիգետ	89	ք.Մեղրիից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
	Ողջի գետի ավազան	Ողջի	90	Գետաբերան	2	2	-	
			91	ք.Քաջարանից 1.7 կմ վերև	2	2	-	
			92	ք.Քաջարանից 1.8 կմ ներքև	3	5	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, երկաթ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
					4			ԹԿՊ ₅
					5			Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
			93	ք.Կապանից 0.8 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ, մոլիբդեն, վանադիում	
			94	ք.Կապանից 6.8 կմ ներքև	3	5	Ամոնիում, ցինկ, կադմիում, երկաթ, սուլֆատ իոն	
	4	Պղինձ, մոլիբդեն, վանադիում, ալյումին						
5	Մանգան, կոբալտ							
Արծվանիկ	96	Գետաբերան	3	5	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, պղինձ			
			4		Ցինկ, կադմիում, ալյումին, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն			
			5		Մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, կոբալտ, երկաթ, ծարիր			

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք	Գեղի գետի ավազան	Գեղի	98	Գետաբերան	3	4	Նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
					4		Մոլիբդեն, մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն
	Որոտան գետի ավազան	Որոտան	100	ք.Սիսիանից 1 կմ վերև	3	4	Ֆոսֆատ իոն
			101	ք.Սիսիանից 2 կմ ներքև	3		Ընդհանուր ֆոսֆոր
			102	Տաթև ՀէԿ գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, թՔՊ, ընդհանուր ֆոսֆոր
	Սիսիան գետի ավազան	Սիսիան	104	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
	Գորիս գետի ավազան	Գորիսգետ	106	ք.Գորիսից 3 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ, ընդհանուր ֆոսֆոր
			107	ք.Գորիսից 1.5 կմ ներքև	3	5	Նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն
					4		ԹՔՊ, մանգան, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
	5	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր					

ՀՀ ջրամբարների ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2015թ. մարտ

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
			ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Ախուրյանի ջրամբար	110	Ամբարտակի մոտ	3	5	ԹՎՊ, ԹՔՊ
			4		Ընդհանուր ֆոսֆոր
			5		Ֆոսֆատ իոն
Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	3	4	ԹՎՊ, նիտրիտ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
			4		Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն

Արաքս գետի աղտոտվածության վիճակը, 2015թ. մարտ

Դիտակետի համարը	Դիտակետը (հատվածքը)	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները										
		ԹՎՊ, մգՕ/լ	ԹՔՊ, մգՕ/լ	ամոնիում իոն, մգՆ/լ	նիտրիտ իոն, մգՆ/լ	սուլֆատ իոն, մգ/լ	պղինձ, մգ/լ	քրոմ, մգ/լ	մանգան, մգ/լ	վանադիում, մգ/լ	սպումին, մգ/լ	սելեն, մգ/լ
25	Մուրմալու գյուղի դիմաց	-	-	-	-	-	0.0016	0.0034	-	0.0055	0.0470	-
26	Հրազդան գետի թափման կետից վերև	3.60	-	-	-	-	-	0.0044	0.0386	0.0089	0.3633	0.0014
27	Հրազդան գետի թափման կետից ներքև	4.40	-	0.709	0.077	-	-	0.0027	0.0351	0.0144	0.1672	0.0018
28	Արմաշ գյուղից 0.5 կմ ներքև	3.90	-	-	-	-	-	0.0029	0.0263	0.0140	0.1812	0.0018
29	ք.Ագարակից 2 կմ հարավ	4.41	56	-	-	219.4839	0.0023	0.0046	0.0158	0.0103	0.0483	0.0042
30	ք.Ագարակից 2.5 կմ հարավ-արևելք	5.12	-	-	-	219.3838	0.0054	0.0042	0.0213	0.0117	0.1247	0.0049